

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopošlja do odpovedi. — Udje „Katal. tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta št. 5, vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne petitvrste za enkrat 15 vin., za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede zjutraj. — Nezaprite reklamacije so poštnine proste.

Prodaja živine.

Prva skrb umnega gospodarja je, da se peča z gospodarskimi panogami, ki mu poplačajo njegov trud in še vrhu tega vržejo dobiček. Ceno in veliko pridelati ter vse, razven kar potrebuje v domačem gospodarstvu, drago prodati, je temeljno gospodarsko načelo. Kmet mora dandanes biti ne samo pridelovalec, ampak tudi trgovec. Na Spodnjem Štajerskem so najvažnejši kmečki pridelki: živina, sadje, vino, žito, hmelj in les. Vsled preobilnega pridelovanja po drugih krajih pa stopajo tudi pri nas vsi drugi pridelki pred živino v ozadje. Vsled naraščanja industrielnega in mestnega prebivalstva ter vsled naših trgovinskih razmer je živina na naših domačih trgih vedno potrebno blago.

Izvoz iz naše države na klavni in vprežni živini je iznašel leta 1908 vrednosti blizu 122 milijonov kron, dočim uvoz v našo državo samo 11 milijonov kron. Domači trg se torej zadovolji v obilni meri z domačo živino.

Cena živine pa je s ceno mesa na naših trgih v nepravilnem, nezdravem razmerju. Mesni trg je porabil vsako zvišanje živinskih cen, na znižanje pa se ni oziral. Pri nas na Spodnjem Štajerskem pa se opaža tudi to dejstvo, da je cena živini sploh mnogo manjša, nego razmerna cena mesa v primeru z drugimi deželami. Razlog je, ker smo mi ravno v sredini med Dunajem na eni strani in Puljem in Trstom na drugi strani, koja mesta bi morala biti za nas najboljši odjemalci za našo živino. Drug razlog je, da se naša trgovina z živino v imenovana mesta, kakor tudi v večja pokrajinska mesta vrši le potom mešetarjev.

Na Kranjskem je vzela trgovino z živino Gospodarska zveza v roke, ki oskrbuje vojaštvo v Pulju z mesom. Vsled našega razmerja do Ogrske, s koje imamo skupno vojaštvo, pa je Gospodarska zveza vezana kupovati primeren del živine tudi v ogrsko-hrvaških deželah. Spodnještajerci prodajamo svojo živino naravnost mesarjem ali pa za daljne trge mešetarjem. Organizacije, ki bi prevzela nakupovanje živine naravnost z izključenjem mešetarjev, še dosejaj nimamo. V tem oziru se bo moralo nekaj zgoditi in mi že danes opozarjamo merodajne činitelje na tozadevni nedostatek v naši organizaciji. Ako se ni mogoče priklopiti Gospodarski zvezi, morali bomo misliti na samostojno organizacijo, ki se bo bavila s prodajo živine.

Za poškodovane po toči.

Naš prem. knezoškof so izdali na vse župnije naslednjo okrožnico:

Grozna nesreča je zadela v soboto, dne 24. julija t. l. prebivalce ormoškega in deloma tudi šentlenartskega, ljutomerskega, ptujskega in mariborskega okraja.

Okoli 4. ure popoldne je nastala strašna nevihta in vsula se je debela toča, kakršne najstarejši ljudje ne pomnijo, ki je segala okoli 30 km na dolgo in okoli 11 km na široko, ter je naredila velikansko škodo na poslopih, po vinogradih in sadonosnikih, na polju, na vrtilih in travnikih.

Komu bi se ne usmilo revno ljudstvo, ki žaluje zbegano in prestrašeno in zre obupano v bodočnost!

Zopet torej potrkam kot vaš višji pastir na Vaša dobrotljiva in usmiljena srca in Vas prosim v imenu „Očeta usmiljenega in Boga vse tolažbe“ (II. Kor. 3, 1) milih darov za vsega usmiljenja vredne ponesrečence. Prosim Vas z besedami starega Tobije, ki je milo opominjal svojega sina: „Z lačnimi in potrebnimi jej svoj kruh in s svojimi oblačili oblači nage!“ (Tob. 4, 17). „Od svojega premoženja dajaj miloščino in svojega obraza ne obračaj od nobenega siromaka. Tako namreč se bo zgodilo, da tudi Bog ne bo obrnil od tebe svojega obličja (Tob. 4, 7). Kajti „človekova miloščina je pri njem kakor pečatnik; in radodarnega človeka varuje kakor zhenico očesa“ (Sir. 17, 18).

Prepričan sem, da boste Vi, mč. gg. dekani in vsi č. gg. dušni pastirji, po svojih močeh prispevali K milim darovom. Svojim vernikom pa bote 15. nedeljo po binčkostih, dne 12. septembra, na podlagi tega poziva opisali nesrečo po toči poškodovanih sbratov in bote prihodnjo, 16. nedeljo po binčkostih, dne 19. septembra, na god 7 žalosti prebl. device Marije, napravili darovanje okoli altarja v prid poškodovanim.

Nabrane mile darove naj mč. gg. dekani vsaj do konca meseca septembra pošljejo kn. šk. konzistoriju, ki bo skrbel, da se pravično razdelijo med poškodovane.

V Mariboru, dne 20. avgusta 1909.

† Mihael, knezoškof.

Politični ogled.

— Državni zbor meseca septembra ne bo sklican, ampak vlada bo prej sklicala deželne zборе. Nemci so hoteli imeti prej državni zbor, kajti ako bi v državnem zboru Slovani obstruirali, smatrali bi oni opravičeno tudi obstrukcijo Nemcev v češkem deželnem zboru. Sedaj pa se bodo Nemci vendar nekoliko bali obstruirati v češkem deželnem zboru, kajti Čehi so javno obljubili, da ako Nemci Čehom razbijejo deželni zbor, bodo Čehi Nemcem razbili državni zbor. Državni zbor se sklicje šele meseca oktobra ali novembra. Ze sedaj se namerava truditi načelnik poljskega kluba, prof. Glombinski, da se takrat vrši zasedanje celo mirno. Začetkom septembra bo sklicial zopet načelnike raznih klubov k posvetovanju na Dunaj. Toda Slovani bodo mirovali le takrat, če bodo dobili dovolj vpliva na vlado, sicer pa ne.

— Avstrijski katoliški shod bi se moral vršiti meseca septembra na Dunaju, toda vsi slovanski narodi so odrekli soudeležbo. Dunajski krščansko-socialni listi so že vnaprej začeli hujskati Dunajčane in Nemce proti tistim slovanskim udeležnikom, ki so v politiki obenem voditelji državnozbornske obstrukcije. Samoumevno je s tem bilo dovolj jasno povedano, da naj Slovani ostanemo doma, kajti če bi tudi naši volilei ne soglašali z obstrukcijo, gotovo bi bili tako obzirni, da nesoglasja s politično taktiko svojih poslancev ne bi hodili kazati Nemcem, in z njimi proti svojim mozem demonstrirati. Krščanski socialci si lahko namesto katoliških slovanskih strank povabijo na Dunaj konservativnega Ploja, Hribarja, Tresiča, ti bodo dobili gotovo za nastop proti obstrukciji. Katoliški Slovan pa, ki da kaj na svojo osebno čast, se topot ne bo udeležil dunajskega katoliškega shoda.

— Protičeške demonstracije na Nižjem Avstrijskem. Dne 18. t. m. so zborovale na Dunaju nižjeavstrijske češke organizacije. Seje so se udeležili tudi češki poslanci. Razpravljali so o protičeških demonstracijah in izvolili akcijski odbor. K ministru Začku so odposlali odposlanstvo, ki ga je naprosilo, naj v ministrskem svetu odločno nastopi za češke zahteve na Nižje Avstrijskem.

— Pomadžarenje Romunov. Ogrski notranji minister je izdelal načrt, po katerem se po čisto romunskih krajih Sedmograške uredijo madžarske naselbine in sicer na državne stroške. Ministrski svet je ta načrt odobril in odredil potrebne vsote iz držav-

PODLISTEK.

Stric Blaž.

(Črti a iz naših krajev.)

(Konec.)

Blaž se je obrnil na drugo stran in močno zakašljaj . . . Kakor glas iz groba je zamolklo odmevalo od sten . . . Zunaj je zatulil veter in metal sneg ob šipe, ki so boleče zastokale . . . Blaž se je vzdramil . . .

„Večerjal se nisem, malo krompirja si skuham, jutri pa pojdem na vse zgodaj v vas . . .“

Pristavil je lonček k ognju, naložil dračja nanj in zopet legel ter trdno zaspal . . . Parkrat je še obupno zajecal v sanjah, potem je pa zavladała po koži smrtna tišina . . . Zunaj je zatulila vihra, ura na steni se je ustavila in v peči je pojemał ogenj — vse je umiralo . . .

Po klancu proti vasi je korakala Jera . . . Stopala je nenavadno hitro in težko soplja. Pri prvi hiši se je ustavila.

„Mica, ali veš kaj novega?“

„Kaj bi bilo novega, sneg je zopet zapal, drugoga menda ne bo nič . . .“

„Vidiš, ti nič ne veš, ker vedno doma peč varuješ, jaz pa izvem dosti novega . . .“

„Kaj pa bo spet?“

„Žalostna novica, nenavadna novica!“

„Ali je kdo zmrznil, ali obličal v snegu?“

„Se hujske, Mica, Blaža so našli v koči vsega trdega . . . Obleden je ležal na postelji, pri ognju je

imel pristavljen lonček krompirja — menda je čakal na večerjo in zaspal in potem ga je stisnilo kar nenkrat . . .“

„Bog pomagaj, žalostne novice prinašaš, Jera!“

„Res, Mica in to je še bolj žalostno, da je mislil na ženitev par dni pred smrtjo . . .“

„To ni nič kaj čudnega, Jera, saj ne vemo kdaj in kje nas zaloti . . .“

„Zdaj se je pa oženil s smrtjo in ostane oženjen na večno . . .“

„Jera, povej mi še, kedaš so ga našli!“

„I, on dan je šel Francel tja h koči pogledat, se mu je čudno zdelo, da je bilo vse tako zaprto, okna pa zamrznjena, in je trkal, pa se mu ni nikdo zglašil . . . Nato je vlomil vrata in ga našel — mrtvega . . .“

„Ježeš, Ježeš, strašno je to, Jera. Blaž vendar ni bil napačen človek, saj smo ga vsi radi imeli . . . Bog mu šaj dobro, tam kjer je . . .“

Ženice so jadikovale in jadikovale nad Blažovo nenavadno smrtjo in ni jim hotelo v glave, kako more človek par dni pred smrtjo misliti na ženitev . . . Tožen in dolgočasen dan je delal nenavaden dogodek še bolj strašen in žalosten . . . Mrzel severen veter je tulil okoli hiš in nosil snežinke visoko po zraku . . .

Od župne cerkve so zapeli tožni zvonovi, kakor da plakajo za bitjem, ki je imelo popolno, čuteče srce, brez napak in čisto, čisto dušo . . . Plakali so in njihov glas je prevpil tuleče vetrove . . .

Drugega dne pa so zagrebli strica Blaža . . . Pogrebeci so žalostno in zamišljeno gledali v grob in ustnice so se jim gibale v goreči molitvi . . .

„Se en očenaš za mir in pokoj njegovi duši . . .“

Ženice pa so zopet pomenljivo stikale glave . . .

Navzgor . . .

Slika. Lojzka Fürst.

Bil je dan po veselici. Mira je vstala okoli pol dne. Pogledala je bele rože na oknu. Spomin sinočnega veselja. Kako so žarele sinoči . . .

Žarele kot je žarela ona, ko je sprejemala dar čestilcev. Kako so dehtele sinoči . . . Dehtele kot njena plesna obleka sinoči.

Danes povešajo klaverno glave. Danes so trudne, uvele. In trudna, blede je tudi mlada kraljica sinočne veselice. V belem svitu dneva se ji zdijo prazni brez duha, vsi tisti pokloni. Naštudirani, isti za njo kot za druge.

Pri velih cvetlicah sloni Mira. Slike sinočnega večera hite mimo njene duše. Oh, plesala je, strastno — objestno! Hitela je iz roke v roko! Ne toliko zaradi lastne zabave, nego zato, da jezi druge, ki sede tako žalostno, dočim okroža njo roj mladih čestilcev. Radovala se je svojih zmag. Bila je duhovita, krasna. Matere cvetočih in uvelih zakonskih kandidatij so gledale nevoljno na njo. Kaj vleče vse nase — saj se ozirajo one na tega — na onega! Kaj ji ni dovolj ubogi Kovač, ki bi lahko dobil kaj drugega, boljšega . . . Jezile so se druge matere, a njena je žarela ponosa: Najlepšega, najboljšega izbere svoji umni, ljubljeni hčerki. Ugodno življenje v krilu ljubezni priskrbi dragi edinki. Kovač, nadepolni, mladi doktor, se obnaša nocoj, kot bi bil že zaročen — in Mira, sicer mrzla, ponosna, je nocoj tako nagajivo ljubka.

Seveda. Omanil jo je valček čar, sladke besede, goreči pogledi. A danes — kako prazno in pusto se ji zdi sinočno veselje. Kot nekaj, kar je bilo davno, kar se ne more, se ne sme povrniti. O, da se